

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.TTK.0.07.02.00

Konu: İlköğretim 4-5. Sınıf Trafik Güvenliği
Dersi Öğretim Programına Hazırlanan
Taslak Ders Kitaplarının İnceleme ve
Değerlendirme Kriteri

29.04.2010

2696

TÜRKİYE EĞİTİM YAYINCILARI DERNEĞİ

İlgi : Millî eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği.

İlgi Yönetmeliğin 7. maddesi gereğince, “İlköğretim Trafik Güvenliği 4-5” dersine ait ders kitaplarının incelemesinde esas olacak kriterler Kurulumuzda görüşülmüştür.

Söz konusu kriterlerin ekli örneğine göre uygulanmak üzere duyurusunun yapılması Kurulumuzca uygun mütalaa olunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Merdan TUFAN
Talim ve Terbiye Kurulu Başkan V.

EKLER

1. İlk. Trafik Güvenliği Dersi İnceleme ve Değerlendirme Kriterleri (8 adet, 8 sayfa).

DAĞITIM

Bilgi ve Gereği

1. İlköğretim Genel Müdürlüğü
2. Öğretim Materyallerini Geliştirme İnceleme Merkezi ve ASO Müdürlüğü
3. Türkiye Eğitim Yayıncıları Derneği
4. Türkiye Yayıncılar Birliği

TRAFİK GÜVENLİĞİ DERSİ (4-5. SINIF) TASLAK DERS KİTABI/BASKIYA HAZIR NÜSHA İNCELEME VE DEĞERLENDİRME KRİTER VE PUANTAJI				
Kısaltmalar		DK: Baskıya hazır ders kitabı ÖK: Baskıya hazır öğretmen kılavuz kitabı ÇK: Baskıya hazır öğrenci çalışma kitabı	PUAN	
KİTAPTAN VERİMLİ ŞEKİLDE YARARLANMAYI SAĞLAYACAK UNSURLAR	İçindekiler (1)	A	Nüshada içindekiler bölümü yer almalı. (DK-ÖK-ÇK)	10
		B	<ul style="list-style-type: none"> İçindekiler bölümünde belirtilen sayfa numaraları doğru verilmiş olmalı. (DK-ÖK-ÇK) İçindekiler bölümünde belirtilen başlık ve alt başlıklar nüsha içinde birlik sağlamalı. (DK-ÖK-ÇK) 	1
	Organizasyon Şeması (2)	A	Kitaptan verimli şekilde yararlanmayı sağlayacak organizasyon şemasına yer verilmeli. (DK-ÖK-ÇK)	10
		B	<ul style="list-style-type: none"> Organizasyon şemasında, kitap genelinde yer alan ve kitabın kullanımına rehberlik eden sembol, logo, renk bandı vb. düzenlenmelere ait açıklamalara yer verilmeli. (DK-ÖK-ÇK) Nüsha genelinde logo vb. simgelerin kullanımı doğru verilmeli. (DK-ÖK-ÇK) 	1
	Sözlük (3)	A	Kitaplarda sözlük bölümü yer almalı. (DK-ÖK)	10
		B	<ul style="list-style-type: none"> Sözcüklerle ilgili açıklamalar düzeye uygun, kısa ve anlaşılır olmalı, hata içermemeli. (DK-ÖK) Kavramlar, içerikteki anlamları dikkate alınarak terminolojiye uygun olarak verilmeli. (DK-ÖK) İçerikte yer alan kavramlar sözlükte verilmemeli. (DK-ÖK) 	1
	Kaynakça (4)	A	Kaynakça bölümü yer almalı. (DK-ÖK)	10
		B	<ul style="list-style-type: none"> Kaynakçada yer alan İnternet adresleri resmî veya akademik kurumlara ait olmalı ve adresler uzantısı ile verilmeli. (DK-ÖK) Kaynakça bilgilerinde hata olmamalı. Kaynakların verilisinde sistematik sağlanmalı. (DK-ÖK) 	1
	Yıllık Plan (5)	(A)	Öğretmen Kılavuz Kitabında yıllık plan taslağı verilmeli. (ÖK)	10
		(B)	Taslak yıllık planda süre, araç-gereç, yöntem-teknik, ölçme değerlendirme, kazanımlar vb. bulunmalı ve bunlarda hata olmamalı. (ÖK)	1
	Hacim (6)	Hacim bakımından programdaki dağılıma uygun olmalı (-+ %10 tolerans) (DK)		10 5
		Temalara ayrılan sayfa sayısı, öğretim programında (temalara ayrılan sürelerle göre) belirtilen oranlara uygun olmalı. (İçindekiler, kaynakça, sözlük, harita için ayrılan sayfalar hesaplamaya dâhil edilmemeli). Temalara ayrılan ders sürelerinin programda önerilen oranlara uygun olmalı (-+ %10 tolerans) (ÖK) <ul style="list-style-type: none"> *Bkz. Açıklamalar 		
	Program Yaklaşımı (7)	A	Kitabın baş kısmında programın yapılandırmacı felsefesi doğrultusunda öğretmen kitabının öğrenme ve öğretme anlayışına, ölçme-değerlendirme yaklaşımına dair açıklayıcı bilgiler olmalı. (ÖK)	1
		B	Bilgilerde hata olmamalı.	

DK İÇİN 50, ÖK İÇİN 55, ÇK İÇİN 20 PUAN

İÇERİK VE İŞLENİŞ	Kazanım (8)	A	Kazanımlara yer verilmeli.(Kazanımın hiç olmaması durumunda bu hata girilir.) (DK,ÖK,ÇK)	1 KP	DK İÇİN 700, ÖK İÇİN 695, ÇK İÇİN 730 PUAN
		B	Kazanım ve açıklamalarına ait ifadeler programa uygun verilmeli. (ÖK)	2	
	Bilimsel hata (9)	Bilimsel hata olmamalı (İşleniş bilgi hatası yapılmadan gerçekleştirilmeli.). (DK,ÖK,ÇK)		5	
	Öğrenme Öğretme süreci (10)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Öğretim yılı başında hazırlık çalışmalarına yer verilmeli (Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyini ölçmek ve değerlendirmek amacıyla hazırlayıcı uygulamalar, etkinlikler, değerlendirme ölçekleri vb.). (ÇK) ▪ Sene başı hazırlık çalışmalarının, tema sonu ve yıl sonu değerlendirme etkinliklerinin işlenişlerine yer verilmeli. (ÖK) ▪ Bir sonraki derse dönük hazırlık çalışmaları verilmeli. (ÖK) ▪ Hazırlık çalışmaları öğrencilerin ön bilgilerini yoklamaya yönelik olmalı, öğrenciyi araştırmaya, düşünmeye, gözlem yapmaya yönlendirecek nitelik ve çeşitlilikte düzenlenmiş olmalı. (DK,ÖK) ▪ Hazırlık çalışmaları kazanımla ilişkili olmalı. (DK,ÖK) ▪ Hazırlık bölümünde kazanıma dönük motivasyon vb. hazırlayıcı çalışmalar verilmeli.(ÖK) ▪ Hazırlık çalışmaları öğrenci seviyesine ve program sınırlılıklarına uygun olmalı. (DK,ÖK) ▪ Kazanımların işlenişinde yakından uzağa, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve somuttan soyuta giden bir yöntem izlenmeli. (DK, ÖK) ▪ Programın öngördüğü kazanımlar, uyarılar, kavramlar tam ve doğru işlenmeli.(DK, ÖK) ▪ İşlenişte kullanılan yardımcı unsurlar (resim, fotoğraf, tablo vb.) konuyu tamamlayıcı, eğitici ve işlevsel nitelikte olmalı. (DK, ÇK) ▪ İşleniş, etkinlikle birlikte gerçekleştirilmeli. (ÖK) ▪ Etkinlik basamakları tam ve doğru verilmeli, etkinlikler sonuca bağlanmalı. (ÖK) ▪ İşleniş etkinliği dışında en az bir alternatif etkinliğe yer verilmeli.(ÖK) *Bkz. Açıklamalar ▪ Etkinlikler kazanımı, uyarıları ve/veya kavramları tam ve doğru destekleyecek nitelikte olmalı.(ÇK, ÖK) ▪ Etkinlik işlenişleri, öğrenci seviyesine ve program sınırlılıklarına uygun olmalı. (ÇK, DK, ÖK) ▪ İşlenişlerde kitaplar arası paralellik kurulmalı. (DK, ÇK, ÖK) ▪ Programın açıklama ve sınırlılıklarına uyulmalı.(ÖK, DK) ▪ Kazanımların işleniş ve etkinlikler öğrencinin günlük yaşantısı, bilgi, anlayış ve tutumları dikkate alınarak sınıf düzeyini gözetken kavram ve örneklerle verilmeli.(ÖK, ÇK) ▪ Yardımcı unsurlar öğrenci seviyesi dikkate alınarak düzeye uygun ve algılanabilir verilmeli.(DK,ÇK,ÖK) ▪ Yardımcı unsurlar, (resim, fotoğraf vb.) işleniş boğmayacak nitelikte olmalı.(DK) 		3	

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Etkinliklerdeki yönerge ifadeleri açık ve anlaşılır olmalı.(ÇK, ÖK) ▪ Etkinlikler özgün olmalı (Programdaki etkinliklerle aynı olmamalı). (ÖK) ▪ Etkinlikler, kazanıma ayrılan süre dikkate alınarak planlanmalı. (ÖK) ▪ Etkinlik tekrarı yapılmamalı. (DK, ÖK, ÇK) ▪ Etkinliğin gerçekleştirilebilmesi için verilen uygulama alanı amaca uygun ve yeterli olmalı. (ÇK) ▪ Kitaplar arasında ve kitap içerisinde, bilgi ve kazanımların gerçekleşmesini sağlayacak yönlendirme ve bağlantılar tam ve doğru yapılmalı. (DK, ÖK, ÇK) ▪ İşlenişte kullanılan araç ve gereçler, yöntem ve teknikler kimlik bölümünde tam ve doğru verilmeli.(ÖK) ▪ Ders ve çalışma kitaplarının tüm sayfalarının mikro görselleri öğretmen kılavuz kitabındaki işlenişe ait sayfalarda yer almalı, bu sayfaların verilmesinde gereksiz tekrar yapılmamalı. (ÖK) ▪ Başlık ve alt başlıklar içeriği destekleyecek nitelikte olmalı. (DK, ÖK, ÇK) ▪ Yardımcı unsurlar öğrencinin dikkatini dağıtmayacak nitelikte kazanım ve uyarılarına yönelik düzenlenmeli.(ÖK,DK,ÇK) ▪ İşlenişte kullanılan anlatımlar uygun ifade ile verilmeli. (DK,ÖK,ÇK) ▪ İşlenişte kazanımın yapılandırılmasına yönelik olmayan gereksiz bilgi ve ayrıntıya yer verilmemeli. (DK,ÖK,ÇK) ▪ Etkinlik uygulamalarında öğrenci seviyesi dikkate alınarak gerekli güvenlik önlemlerine yer verilmeli. (ÖK,DK,ÇK) ▪ Dersin özelliğine uygun terminoloji kullanılmalı. (ÖK, DK, ÇK) ▪ Verilen bilgiler ve yardımcı unsurlar güncel ve doğru olmalı.(DK, ÖK, ÇK)	3	DK İÇİN 700, ÖK İÇİN 695, ÇK İÇİN 730 PUAN
--	--	--	---	--

	Ölçme ve Değerlendirme (11)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ölçme ve değerlendirme araçları, ölçme -değerlendirme teknik ve ilkelerine uygun düzenlenmiş olmalı. (DK, ÇK, ÖK) ▪ Ölçme değerlendirme çalışmaları kazanımları ölçecek şekilde olmalı. (DK, ÇK, ÖK) ▪ Her tema sonunda kazanımların tamamını ölçen değerlendirme çalışmalarına (tema sonu değerlendirmeleri, ölçekler vb.) yer verilmeli. (DK) ▪ Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme, yorumlama gibi becerilerini gösterebilecekleri içerikte düzenlenmiş olmalı. (DK, ÖK, ÇK) ▪ Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında değişik soru tiplerine (çoktan seçmeli, eşleştirmeli, doğru-yanlış, boşluk doldurma, açık uçlu, kısa/uzun cevaplı vb.) yer verilmeli. (DK, ÖK) ▪ Her kazanım sonunda amaçlanan bilgi, beceri, değer ve tutumların kazandırılıp kazandırılmadığını ölçen çalışmalara ve değerlendirmelere yer verilmeli.(DK) ▪ Tema değerlendirme etkinliklerinden farklı olarak yıl sonu değerlendirme etkinliği/etkinlikleri (üç temayı kapsayıcı) yapılmalı.(DK) ▪ Proje çalışması veya performans görevi örneklerine yer verilmeli. (ÖK) ▪ Proje çalışması ve performans görevlerinin aşamalarının takibine ilişkin yönlendirmeler tam yapılmalı.(ÖK) ▪ Ölçme ve değerlendirme sorularına ait cevap anahtarları Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda yer almalı. (ÖK) ▪ Performans ve proje ödevlerinin değerlendirilmesine yönelik açıklayıcı bilgi verilmeli. (ÖK) ▪ Ölçme ve değerlendirme etkinliklerindeki yönergeler doğru ve tam olmalı. (DK)	2	DK İÇİN 700, ÖK İÇİN 695, ÇK İÇİN 730 PUAN
--	------------------------------------	---	---	---

DİL, ANLATIM VE ÜSLUP
(12)

- Türkçenin kullanımında, Türk Dil Kurumunun en son yayımlandığı Yazım Kılavuzu ve Türkçe Sözlük esas alınmalı.
- Yazım hatası bulunmamalı.
- Noktalama hatası bulunmamalı.
- Noktalama eksikliği bulunmamalı.
- Noktalama imi gereksiz kullanılmalı.
- Dizgi hatası bulunmamalı.
- Benzer biçimde düzenlenen ifadelerin yazım ve noktalamasında birlik sağlanmalı.
- Yazı diline uygun nitelikte ve estetik bir dil kullanılmalı.
- Kullanılan dil, nitelik ve nicelik (kelime seçimi, cümle yapıları, cümle ve metin uzunluğu) bakımından öğrenci düzeyi ve kitap diline uygun olmalı.
- Her türlü kavram, terim ve adlandırmada nüsha genelinde birlik sağlanmalı.
- Kelime düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.
- Kelime grubu düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.
- Cümle düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.
- Her paragraf bir ana fikir etrafında toplanmalı.
- Paragraflarda anlatım akışını bozan ifadeler kullanılmalı.
- Paragraflarda gereksiz kelime ve cümle tekrarı bulunmamalı.
- Paragraftaki cümleler arasında kip uyumu sağlanmalı.
- Paragraftaki cümleler arasında çatı uyumu sağlanmalı.
- Paragraftaki cümleler arasında kişi uyumu sağlanmalı.
- Paragraflar ve cümleler arasında uygun geçiş ifadeleriyle bağlantı kurulmalı.
- Okuma metinlerinin ne şekilde alındığı, hazırlandığı belirtilmeli.

0,25

DK, ÖK, ÇK İÇİN 150 PUAN

TEKNİK, TASARIM VE DÜZENLEME
(13)

- Türk Bayrağı “Türk Bayrağı Kanun ve Tüzüğü”ne uygun verilmeli.
- Atatürk görselleri orijinaline uygun ve nitelikli, temiz baskı ile verilmeli.
- Görsel öğeler kişi, zümre, kurum ve kuruluşları küçük düşürücü özellikte olmamalı.
- Görsel öğeler net ve temiz baskılı olmalı.
- Kitap içerisinde görsel öge tekrarı yapılmamalı (İçindekiler, tema, bölüm, ünite başı tasarımı hariç).
- Görsel öğeler incelenirken;
  - Renklerde ilgi çekicilik.
  - Estetik sayfa düzenleme,
  - Gereksiz ayrıntıdan kaçınma,
  - Yazı ve görsel öge dengesi,
  - Sayfada aşırı yoğunluk ve boşluktan kaçınma,
  - Özgün tasarım,
  - Kolay algılama,
  - Kompozisyon kurallarına uygun olma şartları aranmalı.
- Temsili resimler, resmî kurumlar ile bunlara bağlı birimlerin arşivlerinden seçilerek verilmeli. Tarihi fotoğraflar, temsili resimler ve sanat eserleri kaynakça ile verilmeli.
- Görsel tasarımlar reklam unsuru içermeyecek şekilde düzenlenmeli.
- Görsel materyaller ve tasarımlar öğrencinin pedagojik gelişimine, gelişim basamaklarına uygun, çevresinden örneklerle düzenlenmeli.
- Görsel öğelerde nesnelere, mekanlar, figürler; oran-orantı, perspektif kurallarına uygun, estetik görünümde çizim (desen) ve renklendirme ile üslup bütünlüğü içinde verilmeli.
- Metin yazıları ve öğretime yardımcı unsurlarda kullanılan yazılar karakter, renk ve boyut olarak kolay okunabilir ve sistematik olmalı.
- Görsel öğede figürler doğal görünümde verilmeli.
- Öğretime yardımcı unsurların (fotoğraf, resim, şekil, şema, grafik, tablo ve kavram haritasının) adlandırmaları doğru verilmeli.
- Madde imleri tutarlı ve estetik olmalı.

0,5

- Türk Bayrağı “Türk Bayrağı Kanun ve Tüzüğü”ne uygun verilmeli.
- Atatürk görselleri orijinaline uygun ve nitelikli, temiz baskı ile verilmeli.
- Görsel öğeler kişi, zümre, kurum ve kuruluşları küçük düşürücü özellikte olmamalı.
- Görsel öğeler net ve temiz baskılı olmalı.
- Kitap içerisinde görsel öge tekrarı yapılmamalı (İçindekiler, tema, bölüm, ünite başı tasarımı hariç).
- Görsel öğeler incelenirken;
  - Renklerde ilgi çekicilik.
  - Estetik sayfa düzenleme.
  - Gereksiz ayrıntıdan kaçınma,
  - Yazı ve görsel öge dengesi.
  - Sayfada aşırı yoğunluk ve boşluktan kaçınma,
  - Özgün tasarım,
  - Kolay algılama,
  - Kompozisyon kurallarına uygun olma şartları aranmalı.
- Temsili resimler, resmî kurumlar ile bunlara bağlı birimlerin arşivlerinden seçilerek verilmeli. Tarihi fotoğraflar, temsili resimler ve sanat eserleri kaynakça ile verilmeli.
- Görsel tasarımlar reklam unsuru içermeyecek şekilde düzenlenmeli.
- Görsel materyaller ve tasarımlar öğrencinin pedagojik gelişimine, gelişim basamaklarına uygun, çevresinden örneklerle düzenlenmeli.
- Görsel öğelerde nesnelere, mekanlar, figürler; oran-orantı, perspektif kurallarına uygun, estetik görünümde çizim (desen) ve renklendirme ile üslup bütünlüğü içinde verilmeli.
- Metin yazıları ve öğretime yardımcı unsurlarda kullanılan yazılar karakter, renk ve boyut olarak kolay okunabilir ve sistematik olmalı.
- Görsel öğede figürler doğal görünümde verilmeli.
- Öğretime yardımcı unsurların (fotoğraf, resim, şekil, şema, grafik, tablo ve kavram haritasının) adlandırmaları doğru verilmeli.
- Madde imleri tutarlı ve estetik olmalı.

AÇIKLAMALAR VE KAZANIM PUANININ HESAPLANMASI:

- Ders kitabı puanının % 40'ı, öğretmen kitabı puanın % 40'ı ve çalışma kitabı puanın % 20'si toplam puan olarak hesaplanır.
- Kitabın değerlendirilmesinde (puanlamasında) kullanılan ölçütlerden B maddesinde (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.ölçütler) düşülecek toplam puan A maddesinin puanını geçemez.
- Birden fazla alt maddesi olan maddelerde **her bir** alt maddenin puanı, maddelerin karşısındaki puandır.
- Birinci alternatif etkinlikten sonraki verilebilecek etkinliklerde görülen hatalar uyarı şeklinde verilmeli.
- Ders kitabında tespit edilen hatalar öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabında da tekrar edilmişse ayrıca bu kitaplarda aynı hatalar girilmemeli.
- Genellenen her hata için hatanın ait olduğu çarpan değerinin 10 katı puan düşülür. (Genelleme yapabilmek için en az 10 hata tespit edilmelidir.) 1,2,3,4,5. ölçütlerde genelleme yapılabilir.
- Kitabın genel değerlendirmesi 1000 puan üzerinden yapılacak. daha sonra 100'lük puan sistemine dönüştürülecektir.
- Kazanım Puanı KP= İçerik Puanı/Toplam Kazanım Sayısı
Ders kitabı için KP=55.88
Öğretmen kılavuz kitabı için KP= 55.59
Öğrenci çalışma kitabı için KP= 57.65
- **Not :** İçerik puanı DK için 700
ÖK için 695
ÇK için 730'dır.

	YAYA TEMASI			YOLCU TEMASI			SÜRÜCÜ TEMASI		
	Kazanım sayısı	Ders sayısı	Oranı %	Kazanım sayısı	Ders sayısı	Oranı %	Kazanım sayısı	Ders sayısı	oranı %
4. ve 5. sınıf	8	16	47	6	12	35	3	6	18

BASKIYA HAZIR NÜSHALARIN INCELEME PUANTAJI

Ders Kitabı				Öğretmen Kitabı				Çalışma Kitabı					
Unsurlar	1A			Unsurlar	1A			Unsurlar	1A			1000	
	1B				1B				1B				
	2A				2A				2A				
	2B				2B				2B				
	3A				3A				İçerik	8A			
	3B				3B					9			
	4A				4A					10			
	4B				4B					Ölçme	11		
İçerik	6			5A			Dil	12					
	8A			5B					Görsel	13			
	9			6			1000						
	10			7A									
Ölçme	11			İçerik	7B								
		Dil	12										
Görsel	13												
		Görsel	13										

Kitabın Takım Puanı	1000,00	100,00
---------------------	---------	--------

Kitabın Adı:	Trafik Güvenliği
Sınıfı:	4 - 5
Kodu:	

Puan Tablosu					
	H. Say	İns.	İçe. Ölçm	Dil	Görsel
DK					
ÖK					
ÇK					
Toplam					

Kom. Başkanı ve Üyeler	İmzalar
Tarih	28.04.2010

Genel Hata Tablosu								
DK			ÖK			ÇK		
Kod	H.S.	H.P	Kod	H.S.	H.P	Kod	H.S.	H.P
1B			1B			1B		
2B			2B			2B		
3B			3B			12		
4B			4B			13		
12			5B					
13			12					
			13					